

Z analizy akt wynika, że asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu zamieszkania, co jest zgodne z art. 14 ustawy.

W toku kontroli ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie jedna rodzina jest objęta wsparciem asystenta rodziny na podstawie Postanowienia Sądu [akta kontroli str. 66-67]. Z analizy akt wynika, że w przypadku zobowiązania do współpracy z asystentem rodziny postanowieniem sądu pracownik socjalny również sporządził wywiad środowiskowy, wystąpił z wnioskiem do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewinie o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny, a klientka podpisała zgodę na współpracę [akta kontroli str. 246-250]. W takim przypadku nie zachodzi potrzeba wykonywania powyższych czynności, ponieważ asystent jest przydzielany na podstawie postanowienia sądu.

W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny co pół roku sporządza sprawozdanie dotyczące rodziny z którą pracuje. Z analizy akt wynika, że forma i nazwa tych sprawozdań jest bardzo różna. Na niektórych widnieje opis: „sprawozdanie półroczne/ocena sytuacji rodziny”, na innych : „Sprawozdanie dotyczące...za okres ....”. Analiza akt wykazała, że sprawozdania nie mają cech okresowej oceny sytuacji rodziny o której, mowa w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy i nie mają odniesienia do podpisanego planu pracy z rodziną [akta kontroli str. 154-155, 183-184, 224-226, 252].

W sprawozdaniach półrocznych dotyczących p. Adama M. z dnia 03.07.2019 r. oraz z dnia 03.07.2020 r. data objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny jest niezgodna z datą wyrażenia zgody na współpracę z asystentem rodziny, sprawozdanie nie ma odniesienia do planu pracy z rodziną, a treść sprawozdań jest identyczna i nie wnosi nic nowego [akta kontroli str. 224, 226]. W sprawozdaniach półrocznych dotyczących p. Elżbiety H. brak jest daty ich sporządzenia, a treść kolejnych sprawozdań także nie wnosi nic nowego [akta kontroli str. 183-187]. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny powinno odbywać się nie rzadziej niż co pół roku, a ocenę należy przekazywać podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1, czyli kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy. Do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień Kierownik GOPS w Gniewinie wskazała, że asystent rodziny nie tworzy okresowej oceny sytuacji rodziny, ponieważ zamiast tego sporządza „Sprawozdanie półroczne ze współpracy z rodziną za okres...”. Kierownik GOPS w Gniewinie oświadczyła także, że asystent rodziny przekazuje jej sprawozdania z którymi się zapoznaje, a jeżeli jest taka potrzeba omawia je z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym [akta kontroli str. 345].

Funkcjonowanie ośrodka w powyższym zakresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

IV. Praca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

1. Praca z rodziną na rzecz wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Ustalenia kontroli wskazują, że plany pracy z rodziną sporządzane są wspólnie z rodziną, tworzone są tego samego dnia w którym, rodzina zgadza się na podjęcie

współpracy z asystentem rodziny, na pierwszej wizycie z pracownikiem socjalnym. Powyższy plan przepisany jest na komputerze w siedzibie i przekazany rodzinie do podpisania. Plan pracy z rodziną podpisany jest przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego, dorosłego członka rodziny oraz zaakceptowany przez kierownika GOPS w Gniewinie, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 1 [akta kontroli str. 83, 114, 136, 153, 180, 181-182, 251, 275-274, 295, 298, 319]. Do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że plan pracy z rodziną tworzony jest podczas pierwszej wizyty, ponieważ zna sytuację wszystkich mieszkańców Gniewina [akta kontroli str. 332-333, 336]. Ustalenia kontroli wskazują, że kierownik GOPS w Gniewinie ustaliła z asystentem rodziny, że plan pracy z rodziną będzie modyfikowany raz w roku [akta kontroli str. 345]. W ocenie kontrolujących należałoby rozważyć modyfikację planu pracy z rodziną w momencie każdej zmiany sytuacji życiowej. W przypadku p. Joanny N., która urodziła dziecko plan pracy z rodziną nie został zmodyfikowany, a można by było w nim dopisać istotne kwestie takie jak: terminowe wykonywanie szczepień u dziecka, wystąpienie z wnioskiem o świadczenie wychowawcze i zasiłki rodzinne [akta kontroli str. 251, 266-267].

Z analizy akt wynika, że plany pracy z rodziną różnią się od siebie, ponieważ w okresie objętym kontrolą nie było wprowadzonego jednego ujednoczonego dokumentu. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w dwóch planach pracy z rodziną brak jest daty sporządzenia dokumentu [akta kontroli str. 181-182, 222].

Ponadto analiza akt wykazała, że wszystkie plany pracy z rodziną nie zawierają przewidywanych efektów, co jest nieprawidłowością. Zgodnie z art. 15 ust. 3, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. plan pracy z rodziną obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przewyższenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Z analizy akt wynika, że większość planów pracy z rodziną posiada nieprawidłowo określone cele szczegółowe w stosunku do celu głównego [akta kontroli str. 83, 114, 136, 153, 181-182, 221, 251]. W planie pomocy p. Elżbiety H. z dnia 03.01.2020 r. asystent rodziny jako cel główny wskazał „podniesienie kompetencji rodziny”, natomiast cele szczegółowe w pracy z rodziną w powyższym dokumencie to: „pomoc przy podjęciu zatrudnienia”, „pomoc przy prowadzeniu gospodarstwa domowego”, „pomoc przy planowaniu budżetu”. Plan pracy z rodziną w ww. formie nie wskazuje jakie umiejętności mają nabyć dorośli członkowie rodziny zobowiązujący się do jego zrealizowania, a cele szczegółowe odnoszą się do działań jakie ma podjąć asystent rodziny, a nie rodzina [akta kontroli str. 153]. Ponadto w niektórych planach pracy z rodziną pojawiają się działania nie odnoszące się do celu głównego i celów szczegółowych [akta kontroli str. 153, 181-182].

Z analizy planów pracy z rodziną dokonanej w toku kontroli wynika także, że w przypadku rodziny p. Justyny K. i rodziny p. Kamili J. jako osoby odpowiedzialne za wykonanie zadania wskazano małoletnie dzieci klientek, co jest nieprawidłowością [akta kontroli str. 274, 319]. Plan pracy z rodziną zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 opracowują i podpisują dorośli członkowie rodziny, którzy są odpowiedzialni za jego realizację.

W toku kontroli ustalono, że niektóre plany pracy z rodziną nie uwzględniają istotnych problemów rodziny. Fakt ten może wynikać z niewystarczającej liczby godzin przeznaczonych na realizację zadań asystenta rodziny określonych w umowie zlecenie.

W przypadku rodziny p. Joanny N. której partner Krystian P. nadużywa alkoholu brak jest zapisu dotyczącego prowadzenia trzeźwego stylu życia, czy podjęcia terapii uzależnień [akta kontroli str. 251, 261]. W przypadku rodziny p. Eweliny D., która urodziła dziecko nie ma informacji o działaniach dotyczących możliwości złożenia wniosku o przyznanie świadczenia rodzicielskiego i zasiłku rodzinnego [akta kontroli str. 114, 118-119]. Sporządzenie planu pracy z rodziną wymaga dokładnej analizy jej sytuacji i nie da się tego precyzyjnie zrealizować podczas jednej wizyty asystenta rodziny w środowisku. Należałoby rozważyć rozłożenie w czasie podejmowanych przez asystenta rodziny działań tj. dokonywanie pogłębionej diagnozy problemów rodziny, a dopiero potem tworzenie planu pracy z rodziną. Ponadto wątpliwe jest by przy wymiarze godzin pracy asystenta rodziny wszystkie czynności związane z objęciem rodziny wsparciem (wniosek do kierownika o objęcie wsparciem asystenta rodziny, zgoda na współpracę z asystentem rodziny i sporządzenie planu pracy z rodziną) możliwe były do zrealizowania w ciągu jednego dnia.

Ustalenia kontroli wskazują, że asystent rodziny w miejscu zamieszkania klientów przeprowadza konsultacje wychowawcze oraz przekazuje rodzinom stosowne instruktarze [akta kontroli str. 98, 141, 164, 167, 189, 190, 192, 195]. Do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że w 2019 r. kierowała rodziny na zajęcia Szkoła dla Rodzica. Ponadto asystent rodziny w przypadku występowania problemów natury emocjonalnej, psychicznej kieruje klientów do psychiatry, psychologa, na terapię uzależnień lub terapię rodzinną [akta kontroli str. 191, 203, 321, 334]. Powyższe jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 5, 6, 10, 13 ustawy.

W toku czynności kontrolnych kierownik GOPS w Gniewinie przygotowała zestawienie „Poradnictwo specjalistyczne”. W powyższym dokumencie wskazano, że w okresie objętym kontrolą, dzieci z 10 rodzin objęte były wsparciem psychologa i pedagoga szkolnego, a specjaliści w szkole prowadzą systematyczne spotkania terapeutyczne z dziećmi w ramach zajęć szkolnych. Ponadto, psycholog i pedagog prowadzą spotkania konsultacyjne z rodzicami w zależności od potrzeb. W ww. dokumencie wskazano również, że 3 rodziny objęte są wsparciem psychologa w Ośrodku Zdrowia w Gniewinie, 5 rodzin korzysta z poradnictwa psychiatrycznego także w Ośrodku Zdrowia w Gniewinie. Poza tym dzieci z dwóch rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny korzysta z pomocy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Wejherowie. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny mogą także korzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej w siedzibie GOPS w Gniewinie [akta kontroli str. 77]. Do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że kieruje dzieci podopiecznych do dwóch funkcjonujących w Gniewinie świetlic socjoterapeutycznych, a jeżeli dzieci mają problemy z nauką i odrabianiem lekcji to są kierowane do świetlic sołeckich [akta kontroli str. 338].

Ustalono, że asystent rodziny podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 12 ustawy. W okresie objętym kontrolą asystent rodziny brał udział w interwencjach spowodowanych nadużywaniem alkoholu i przemocą [akta kontroli str. 336]. Ponadto z analizy akt kontroli wynika, że asystent rodziny reaguje na niepokojące sygnały ze środowiska. W przypadku p. Joanny N. asystent rodziny udał się w miejsce zamieszkania rodziny i uzyskał informację, że u klientki w domu była libacja alkoholowa, a ona sama była

nietrzeźwa. Asystent rodziny przeprowadził z klientką rozmowę i zawiadomił o powyższym fakcie sąd [akta kontroli str. 255, 263]. W przypadku p. Elżbiety S., której córka była świadkiem libacji alkoholowej wujka i jego kolegów został sporządzony wniosek o podjęcie interwencji policji w związku z uzyskaniem informacji o możliwości popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. Ponadto asystent rodziny wizytował ww. rodzinę wraz z pracownikiem socjalnym i policją [akta kontroli str. 156, 170]. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że o zdarzeniach mających miejsce w rodzinie policja powiadomiła prokuraturę (sprawa w toku) [akta kontroli str. 338].

W toku kontroli ustalono, że na terenie gminy Gniewino nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego. Do protokołu ustnych wyjaśnień kierownik GOPS w Gniewinie wskazała, że nie widzi potrzeby tworzenia placówek wsparcia dziennego, ponieważ na terenie gminy funkcjonują dwie świetlice socjoterapeutyczne [akta kontroli str. 344].

Ustalenia kontroli wykazują, że na terenie gminy Gniewino nie funkcjonują rodziny wspierające. Ośrodek podejmował działania mające na celu utworzenie rodziny wspierającej, które zostały opisane w punkcie I. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

2. Funkcjonowanie rodziny w środowisku

W toku kontroli ustalono, że 11 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie potrzebuje wsparcia w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Z analizy akt wynika, że asystent rodziny motywuje klientów mających problemy w powyższym zakresie do regularnego sprzątanía i dbania o higienę otoczenia oraz osobistą [akta kontroli str. 89, 94, 163, 167, 229, 323]. Asystent rodziny przekazuje klientom również instruktarz „*Jak łatwo sprzątać*”, który omawia z podopiecznymi [akta kontroli str. 163, 229]. Ponadto asystent rodziny przeprowadza z klientami rozmowy na temat zdrowego żywienia oraz pomaga ustalić tygodniowy jadłospis jeśli jest taka potrzeba [akta kontroli str. 279]. Z analizy akt wynika, że jeżeli sytuacja tego wymaga asystent rodziny sprawdza także stan przyborów higienicznych rodziny i zobowiązuje klientów do zakupu nowych szczoteczek do zębów, ręczników i pościeli [akta kontroli str. 98]. Powyższe działania asystenta rodziny są zgodne z art. 15 ust.1 pkt 3 ustawy.

Ustalenia kontroli wskazują, że wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny mają problemy socjalne. Z analizy akt wynika, że asystent rodziny przeprowadza z klientami w miejscu ich zamieszkania treningi budżetowe, które polegają na rozdzielaniu pieniędzy w słoikach na opłaty, żywność i inne wydatki oraz rozdzielaniu w słoikach paragonów za konkretne zobowiązania finansowe. Ponadto asystent rodziny motywuje klientów do oszczędzania np. na remont [akta kontroli str. 100, 123, 125, 165, 231, 262].

W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny uczy swoich podopiecznych korzystania ze swoich praw i uprawnień motywując do złożenia wniosków na przyznanie np. świadczenia wychowawczego, zasiłku rodzinnego [akta kontroli str. 119]. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje również ofertą wydawania produktów żywnościowych dla klientów o czym również swoich podopiecznych informuje asystent rodzin [akta kontroli str. 258]. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że jeśli występują problemy socjalne kieruje swoich klientów do odpowiednich instytucji [akta kontroli str. 338].

W toku kontroli ustalono, że u 5 rodzin występuje problem bezrobocia. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że aktywizuje zawodowo i społecznie swoich klientów poprzez kierowanie do urzędu pracy, Centrum Integracji Społecznej w Wejherowie, pomaga w sporządzeniu CV [akta kontroli str. 338]. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie finansuje swoim klientom badania przed rozpoczęciem pracy [akta kontroli str. 338]. Powyższe działania są zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 8 i 9 ustawy.

Ustalenia kontroli wskazują, że asystent rodziny wspiera również aktywność społeczną rodzin, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy i organizuje spotkania dla rodzin zgodnie art. 10 ust. 3 pkt 5 ustawy. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że przed okresem pandemii organizowała z pracownikami socjalnymi spotkania dla rodzin, festyny dla dzieci. Ponadto w trakcie wykonywania obowiązków służbowych asystent rodziny kontaktuje się również z dalszą rodziną klientów, co także wpływa na aktywizację społeczną rodzin [akta kontroli str. 338].

W okresie objętym kontrolą asystent rodziny sporządzał na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach oraz współpracował z sądami i kuratorami, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 17 ustawy [akta kontroli str. 137-138, 165, 255-256, 261, 289]. W przypadku p. Joanny N. zgodnie z postanowieniem sądu asystent rodziny został zobowiązany do składania sprawozdań ze współpracy z rodziną raz na trzy miesiące przy czym termin pierwszego sprawozdania wyznaczono na dzień 31 marca 2020 r. Z analizy akt wynika, że asystent rodziny pierwsze sprawozdanie sporządził w dniu 04.04.2020 r., drugie w dniu 02.07.2020 r., a trzecie sprawozdanie w dniu 12.08.2020 r. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazała, że następne sprawozdanie przekaże do sądu w grudniu br. [akta kontroli str. 338-339].

W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz z organizacjami pozarządowymi i innymi osobami, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy. W okresie objętym kontrolą asystent rodziny współpracował z pedagogami ze szkół, nauczycielami, urzędem gminy, policją oraz z kuratorami i ośrodkiem zdrowia [akta kontroli str. 338]. Asystent rodziny pozostaje w stałym kontakcie z nauczycielami szkół w których uczą się dzieci klientów, stara się motywować klientów do współpracy z placówkami oświaty, monitoruje jak przebiega zdalne nauczanie w okresie pandemii oraz sprawdza czy dzieci są zaopatrzone w przybory szklone [akta kontroli str. 91-92, 174, 196-197, 199, 204, 216, 234-235, 237].

Analiza akt wykazała także, że asystent rodziny współpracuje ze służbą zdrowia i monitoruje np. czy dzieci terminowo mają wykonywane szczepienia [akta kontroli str. 115, 117, 119, 325]. Współpraca asystenta rodziny obejmuje również kontakty z policją np. wspólne wyjścia w teren oraz kontakty z powiatowymi centrami pomocy rodzinie np. u rodzinnych mających umieszczone dzieci w pieczy zastępczej [akta kontroli str. 156, 170, 227, 287, 304-305, 312-313, 315-316, 318].

W toku kontroli ustalono, że w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny nie prowadzono procedury Niebieskiej Karty z czego wynika, że asystent rodziny nie współpracował z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą [akta kontroli str. 77]. Do protokołu ustnych wyjaśnień asystent rodziny wskazał, że u dwóch rodzin wszczęto

procedurę Niebieskie Karty w czasie trwania czynności kontrolnych tak więc rozpocząć współpracę z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą [akta kontroli str. 336].

Funkcjonowanie ośrodka w powyższym zakresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

V. Praca z rodziną prowadzona w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Z przygotowanego przez Kierownika Ośrodka wykazu wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Gniewino zamieszkiwało 14 rodzin, z których w pieczy zastępczej przebywało 19 dzieci, w tym 14 w rodzinnej pieczy zastępczej i 5 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W analizowanym okresie, w pieczy zastępczej umieszczono 7 dzieci, a 2 wychowanków pieczy usamodzielniało się.

Z przedstawionego do kontroli wykazu wynika, że w okresie objętym kontrolą, wsparciem asystenta rodziny objęte były 3 rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Z rodzinami tymi zakończono współpracę z uwagi na zmianę ich miejsca zamieszkania, tj. przeprowadzenie się rodzin na teren innych gmin [akta kontroli str. 74-76]. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka wskazała, że pozostałe 11 rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej nie wyraziły zgody na wsparcie w formie asystenta rodziny. Praca w tych rodzinach prowadzona jest przez pracownika socjalnego, rodziny otrzymują również pomoc w formie: zasiłków celowych i okresowych, pomoc w formie żywności, zakupie materiałów budowlanych i pomoc w zakresie zorganizowania wolontariuszy potrzebnych do wykonania prac budowlanych [akta kontroli str. 344].

W trakcie kontroli ustalono, że plany pracy z rodziną sporządzane były zawsze na początku roku kalendarzowego, nawet pomimo tego, że w ciągu roku dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku rodziny p. Pauliny S. i p. Justyny K. Dzieci p. Pauliny zostały umieszczone w pieczy zastępczej w dniu 17 czerwca 2019 r., natomiast dzieci p. Justyny zostały umieszczone w pieczy zastępczej w dniu 21 sierpnia 2019 r. Modyfikacje planów pracy z ww. rodzinami, uwzględniające zmianę sytuacji rodzin dokonano w dniu 7 stycznia 2020 r. [akta kontroli str. 275, 282, 296-298].

Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej jest znaczącą zmianą, która zachodzi w rodzinie. Mając na uwadze ograniczone umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców oraz efekty dotychczasowej pracy z rodziną, zasadnym było niezwłoczne dokonanie modyfikacji planu pracy z rodziną z uwzględnieniem faktu, że dzieci przebywają w pieczy zastępczej.

Kontrolujący ustalili, że w przypadku rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, plany pracy z rodziną sporządzane były z naruszeniem art. 15 ust. 3 ustawy, tzn. nie zawierały przewidywanych efektów, co stanowi nieprawidłowość.

Kontrolujący ustalili, że sporządzone w styczniu 2020 r. plany pracy z rodzinami uwzględniały aspekt umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i w tym zakresie planowane

działania dotyczyły utrzymywania przez rodziców stałego kontaktu z dziećmi i ich opiekunami. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, asystent rodziny wskazała, że plany pracy z rodziną sporządzane są przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną, pracownikiem socjalnym i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej [akta kontroli str. 326]. W toku analizy planów pracy z rodziną ustalono, że plany pracy podpisywane są przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego i członka rodziny [akta kontroli str. 275, 298].

W trakcie kontroli ustalono, że asystent rodziny dokumentował swoją pracę z rodzinami prowadząc notatki służbowe. Do marca 2020 r. kontakt asystenta rodziny z rodzinami miał charakter osobisty i odbywał się w miejscu zamieszkania rodzin. Od momentu ogłoszenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, asystent rodziny utrzymywał z rodzinami kontakt telefoniczny [akta kontroli str. 278-283, 285, 287, 301-309, 311, 321-324, 327].

Analiza dokumentacji wykazała, że asystent rodziny w pracy na rzecz rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, współpracował z placówką opiekuńczo-wychowawczą, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pielęgniarką środowiskową i sądem. Asystent rodziny był obecny podczas spotkań rodziców biologicznych z dziećmi, odbywających się w siedzibie powiatowego centrum pomocy rodzinie [akta kontroli str. 286, 288-394, 303 – 305, 313-316, 330-331]. Podejmowane przez asystenta rodziny działania są zgodne z jego obowiązkami określonymi w art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy.

Kontrolujący ustalili, że w sporządzonym planie pracy z rodziną p. Justyny, jako jedno z działań wskazano „zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom podczas wizyt w domu”. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, asystent rodziny oświadczyła, że w okresie objętym kontrolą dzieci przebywające w pieczy zastępczej nie były urlopowane do rodziców biologicznych. Prowadzona przez asystenta dokumentacja potwierdza fakt, że spotkania rodziców z dziećmi odbywały się w siedzibie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej [akta kontroli str. 275, 285, 339].

Ustalono, że w planach pracy z rodziną p. Justyny, jako jedno z działań wskazywano „pozostawanie w trzeźwości”. W prowadzonej przez asystenta rodziny dokumentacji brak jest odniesienia do tego działania. Problem nadużywania alkoholu jest jednym z problemów, które w pierwszej kolejności należy wyeliminować w przypadku podjęcia starań o powrót dzieci pod opiekę rodziców biologicznych. Mając na uwadze powyższe, zasadnym jest prowadzenie i dokumentowanie pracy z rodziną uwzględniając problem alkoholowy i zamierzone w tej kwestii działania. Z prowadzonej dokumentacji nie wynika, aby problem nadużywania alkoholu w rodzinie p. Justyny został wyeliminowany, oraz że podejmowano działania w tym zakresie [akta kontroli str. 274-283, 285-287].

W toku kontroli ustalono, że ww. problem rodziny nie został ujęty w półrocznych sprawozdaniach ze współpracy asystenta z rodziną. Jedno z takich sprawozdań przesłane zostało przez Kierownika Ośrodka do właściwego sądu rejonowego pismem z dnia 27 marca 2020 r., w związku z toczącą się sprawą o ograniczenie władzy rodzicielskiej [akta kontroli str. 288-291].

W trakcie kontroli ustalono, że asystent rodziny uczestniczył w ocenach sytuacji dziecka, o których mowa w art. 130 i 135 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W wyjaśnieniach składanych do protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień, Kierownik Ośrodka podała, że w przypadku rodzin, które nie są objęte wsparciem asystenta rodziny, w ocenie sytuacji dziecka uczestniczy pracownik socjalny [akta kontroli str. 284, 317, 326, 345].

Ustalono, że w momencie przeprowadzenia się rodzin na teren innych gmin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie, informował o tym powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz właściwy ośrodek pomocy społecznej [akta kontroli str. 292-294, 318, 328]

Działalność Ośrodka w przedmiotowym zakresie w okresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

VI. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną – okres i forma prowadzonego monitoringu

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie zakończono współpracę z trzema rodzinami ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. Z uwagi na powyższe asystent rodziny nie monitorował funkcjonowania rodzin po zakończeniu pracy z rodziną. Z analizy akt wynika, że asystent rodziny poinformował właściwe ośrodki pomocy społecznej o przeprowadzce rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na ich teren [akta kontroli str. 290-292, 310, 328-329].

Uwagi i wnioski:

1. Zakres zadań asystenta rodziny określony w Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka jest niezgodny z zakresem wskazanym w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewinie zatrudnia na stanowisku młodszy asystent rodziny osobę, która nie posiada kwalifikacji zgodnych z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy.
3. Liczba godzin pracy przeznaczona na realizację zadań ustawowych przez asystenta rodziny jest niewystarczająca, w związku z czym zasadnym jest rozważenie dokonania zmian w tym zakresie.
4. W okresie objętym kontrolą, asystent rodziny nie podnosił swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną.
5. Ustalono, że w niektórych planach pracy z rodziną nie są poruszane istotne problemy rodziny.
6. Praca z rodzinami prowadzona była w oparciu o plany pracy z rodziną sporządzone niezgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. W toku kontroli ustalono, że plan pracy z rodziną nie jest modyfikowany w przypadku istotnych zmian w życiu rodziny.

8. W toku kontroli ustalono, że asystent rodziny nie dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
9. Ustalono, że w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewinie asystent rodziny sporządza opinie o rodzinie na wniosek sądu zgodnie z art. 15 ust.1 pkt. 17 ustawy, ale nie zachowuje wyznaczonego terminu sporządzenia tych opinii.
10. Na terenie Gminy Gniewino nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zalecenia pokontrolne:

1. Dostosować Regulamin Organizacyjny w zakresie zadań asystenta rodziny do art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Dostosować szczegółowy zakres czynności asystenta rodziny do art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Na stanowisku asystent rodziny zatrudniać osoby posiadające wykształcenie zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Czas pracy asystenta rodziny dostosować do czasu potrzebnego na realizację przez niego zadań wynikających z art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Plan pracy z rodziną sporządzać zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz modyfikować go w przypadku istotnych zmian w życiu rodziny.
6. Dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. Sporządzać opinie o rodzinie i jej członkach na wniosek sądu z zachowaniem terminowości.

W terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia należy powiadomić Wojewodę Pomorskiego o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477):

„1. Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Wojewoda zajmuje stanowisko wobec zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821):

1. Wojewoda, po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego może wydać zalecenia pokontrolne.

2. Kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
3. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2 przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.
4. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa w ust. 3, o powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.
5. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa w ust. 3, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.
6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności wojewoda, niezależnie od przysługujących mu środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach właściwy organ założycielski kontrolowanej jednostki oraz organ zlecający realizację zadania na podstawie art. 190 – w przypadku jednostki, która działa na podstawie tego zlecenia.
7. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Zgodnie z art. 198:

1. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

z up. Wojewody Pomorskiego

Katarzyna Stanulewicz
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Lukasz Chlipalski

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Aleksandra Wołkowicz

POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

Wydział Polityki Społecznej

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk, tel.: 58 30 77 287, fax: 58 301 43 37
www.gdansk.uw.gov.pl, e-mail: wps@gdansk.uw.gov.pl